

Biblioteka
Čarobna knjiga

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Jeanne DuPrau
“The Diamond of Darkhod”
The forth Book of Ember

Copyright © 2008 by Jeanne DuPrau
Copyright © 2008 za Srbiju i Crnu Goru Čarobna knjiga

Cover art copyright za Srbiju © Čarobna knjiga 2008.

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

ISBN: 978-86-7702-071-2

Čarobna knjiga
Beograd 2008.

Džin Dupro

DIJAMANT IZ DARKHOLDA

ČETVRTA KNJIGA EMBERA

Prevod
Tijana Parezanović

Čarobna
knjiga

*Za Džima i Suzi,
koji su omogućili ovo putovanje*

Dragi čitaoče,

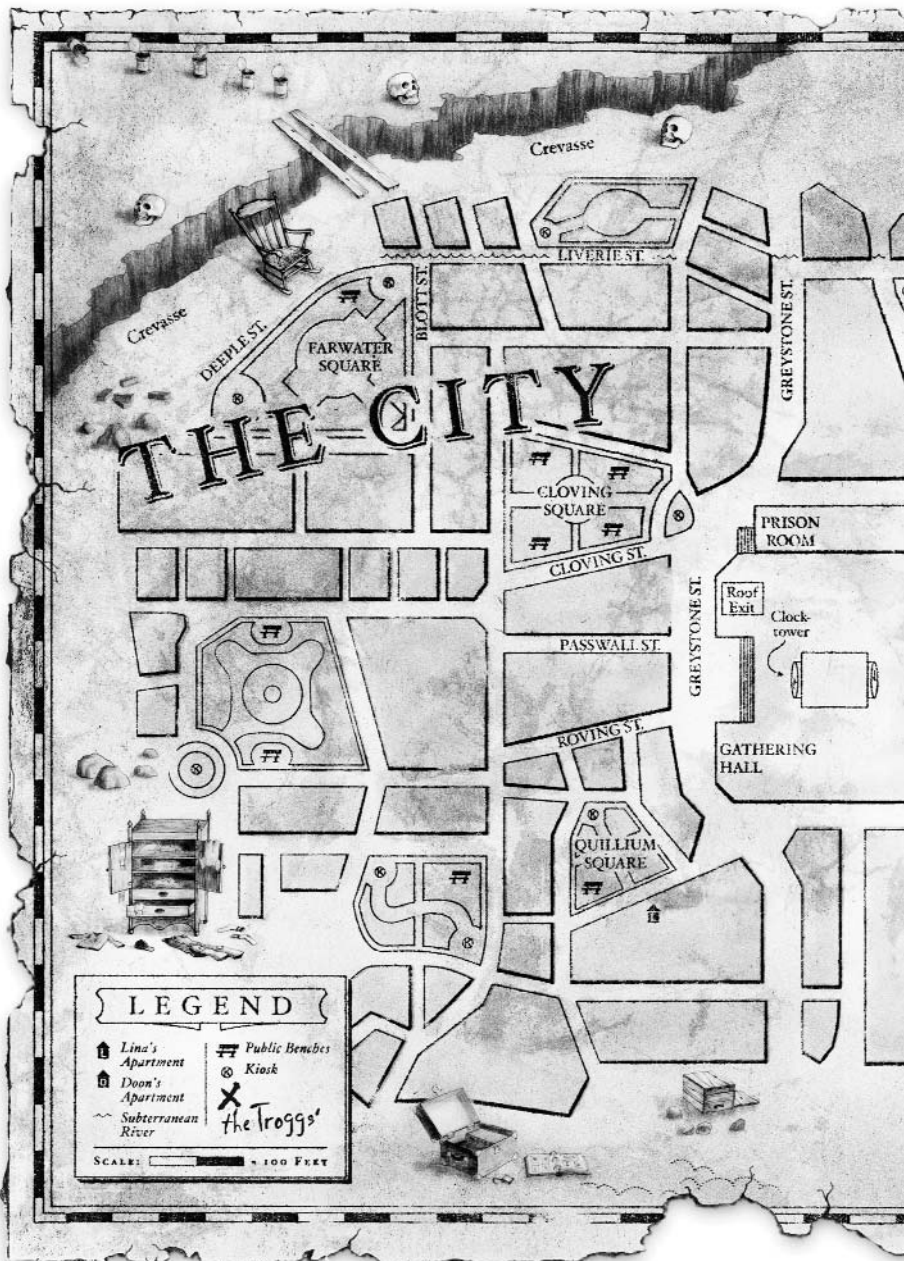
Kada sam napisala *Grad Ember*, nisam imala nameru da pišem nastavke priče. Mislila sam da je ta knjiga zasebna celina i da je kraj, za koji su neki rekli da namerno ostavlja mesta daljem pripovedanju, savršeno prikladno mesto za prestanak priče, jer dozvoljava čitaočevoj mašti da osmisli sudbine Duna i Line u svetu koji su otkrili. Ali prva knjiga zainteresovala je dovoljno čitalaca, te se činilo da je potrebna i druga; onda mi je na pamet pala ideja i za treću... a sada stiže četvrta: *Dijamant iz Darkholda*. Ova je, međutim, zaista poslednja.

Seriya se razvijala više kao biljka nego kao zgrada: oblikovala se sama dok je nastajala, i nije bila unapred određena. Njeno pisanje naučilo me je o mnogo čemu na mnogo načina – o pisanju beletristike (što sam ranije veoma retko radila), o sopstvenim sposobnostima i granicama, i o novom poslu u kojem sam se odjednom našla. Bilo je to neverovatno putovanje. Nisam očekivala da će *Grad Ember* pronaći put do škola, do drugih jezika, ili čak do holivudskog filma. Nisam shvatala da ću dobiti elektronsku poštu, ne samo od dece već i od nastavnika, bibliotekara i roditelja punih entuzijazma, i od onih koji žive preko puta, i od onih udaljenih, iz Jemena, Japana, Argentine.

Pomalo je tužno oprostiti se od Line i Duna. Ali, kao što ćete videti, oni idu dalje. Drago mi je što sam imala priliku da okončam njihovu priču – koja je bila prepuna tame – uz zrake nade i svetlosti.

SADRŽAJ

Uzidana odaja	11
1. Oluja	14
2. Skitnica	23
3. Knjiga od osam strana	32
4. Planovi za putovanje	40
5. Preko brda	45
6. Svetlo u gradu	53
7. Opasnost	61
8. Zatvorenik	69
9. Savršeno bezbedni i sigurni	77
10. Pljačkanje	85
11. Pastirica	95
12. Noć gozbe	104
13. Dijamant	111
14. Nešto čudno	118
15. Plan	124
16. Noć sa Megs	129
17. Tajna ključa	136
18. U Cevovodu	141
19. Preko puste zemlje	148
20. Bitka kod stene	153
21. Nasukani	158
22. Povratak i otkriće	166
23. Na sigurnom	171
24. Pretraživačka ekspedicija	174
25. Svetlo za put	179
26. Zanimljiv dolazak	187
27. Blistava budućnost	195

THE CITY

LEGEND

- Lina's Apartment
- Doon's Apartment
- Subterranean River
- Public Benches
- Kiosk
- the Troggs'

SCALE: 100 FEET

O-F Darkhold

PLUMMER SQUARE
GAPPERY ST

PIPE WORKS

ROCKBELLOW RD

the Troggs
GILLY ST

AMPING ST

SCHOOL
SCHOOL ST

HARKEN SQUARE

LOOPER'S SHOP

OTTERWILL ST

BROAD ST

NIGHT ST

GREENGATE SQUARE

Trash Heaps

Trash Heaps

Uzidana odaja

Oko sredine dvadeset prvog veka, kada se činilo da neka velika katastrofa samo što nije progutala svet, kao poslednje utočište za ljudski rod izgrađen je podzemni grad. Nazvan je Ember. Graditelji, koji su osmislili i podigli grad, pokušali su da zavire u budućnost – ne samo da zamisle šta će sve biti potrebno stanovnicima grada tokom mnogih godina koje će tu proživeti već i kakav bi im život mogao biti kada ponovo izađu u normalni svet. Ovo drugo pitanje bilo je na umu glavnom graditelju onoga dana kada je grad bio skoro sagrađen, a opšta napetost ubrzano rasla. Pozvao je svog pomoćnika da sa njim porazgovara o tome.

„Kada ljudi budu izašli iz grada“, reče, „naći će se u uništenom svetu.“

„Nažalost, to je tačno“, složi se njegov pomoćnik.

„Život će za njih biti veoma težak“, nastavi glavni graditelj, koji je bio od onih ljudi što brinu o dobrobiti drugih. „Pitam se da li postoji nešto što možemo da uradimo da bismo im dali nekakvu početnu prednost.“

Pomoćnik je čekao, učtivo podigavši obrve.

„Imam ideju“, reče glavni graditelj. „Mislim da treba da im damo jednu stvar iz sadašnjeg sveta – jedan od naših najnovijih izuma – za koju znamo da će im biti potrebna.“

„Odlično“, reče pomoćnik, koji nije imao pojma šta bi ta jedna stvar mogla biti.

„Potrebno nam je mesto“, reče glavni graditelj, „nedaleko od izlaza, gde možemo uzidati odaju u padinu planine. Naravno, na njena vrata ćemo staviti tempiranu bravu, tako da

se u nju neće moći ući pre nego što bude bilo potrebno, kao što je slučaj i sa našim *Instrukcijama za napuštanje*. Odaju treba postaviti tako da građani Embera naiđu na nju kada izađu odozdo.“

„Svakako“, reče pomoćnik. Zabeležio je: *Izabрати mesto*. „Ali, hoće li ljudi koji su živeli u Emberu znati šta da rade sa... sa sadržajem odaje?“

„Verovatno neće“, kaza glavni graditelj. „Naravno, razmišljao sam o tome. Obezbedićemo im odštampanu knjigu u kojoj će biti detaljno objašnjeno sve što treba da znaju.“

„Shvatam“, reče pomoćnik. „Dobar plan.“

I tako bi i urađeno. Velika prostorija obložena čelikom bi ugrađena u padinu planine i snabdevena u skladu sa uputstvima glavnog graditelja. Zatim su vrata zapečaćena.

Katastrofa se nije desila odmah, mada su se graditelji plašili da hoće. Kriza sa sredine veka je prestala. Međutim, pedeset godina kasnije, svet je ponovo došao do ivice rata i Vlada je sprovela svoj plan u delo. Okupljeni su dobrovoljci, oformljeni parovi i svakom paru su date bebe. Grad Ember je primio svoje prve stanovnike.

Bombe su padale. Gradovi su goreli širom sveta. Milioni ljudi su umirli, a bolesti, glad i poplave još su više smanjile broj preživelih. Prošlo je mnogo, mnogo godina pre nego što su raštrkani ljudi koji su preživeli Katastrofu počeli ponovo graditi ikakvu civilizaciju.

Ljudi iz Embera izašli su iz svog podzemnog grada nešto kasnije nego što je bilo planirano. Pošto su bili u stanju zbuđenosti i iscrpljenosti kada su izašli i pošto je drveće poraslo tamo gde ga ranije nije bilo, nisu uspeli da primete vrata odaje. S naporom su išli dalje preko brda sve dok nisu stigli u selo Sparks, gde su, nakon borbe, počeli svoje živote iz početka.

Uzidanu odaju je umesto njih otkrila jedna skitnica. Vrata nisu bila zaključana; otvorio ih je, ušao i unutra našao jednu stvar koja je bila zanimljiva i koju je uzeo, i jednu stvar

koja nije bila zanimljiva: veliku, tešku knjigu sa sitnim slovima. Kao i mnogi ljudi u to vreme, izgubio je veštinu čitanja. Lakim pokretom je otvorio knjigu i mrko gledao njene stranice. Da li da je uzme ili ne? Da, odlučio je. Možda će jednog dana moći da je proda. Ako ne, moći će njome da potpaljuje vatru.

Poglavlje 1

OLUJA

U selu Sparks dan se bližio kraju. Bledo zimsko sunce počelo je da tone iza nagomilanih oblaka na zapadu, a senke su zatamnile gradilište iza hotela „Pionir“, na kojem su radnici radili u mraku. Zimske kiše pretvorile su zemlju u blatnjavu kašu. Naslage drvene građe i gomile cigala i kamenja stajale su posvuda, zajedno sa kofama eksera, alatom, starim prozorima i vratima, svime što bi moglo biti od koristi pri izgradnji kuća. Iako je dnevna svetlost gotovo nestala, ljudi su i dalje radili. Trudili su se da postignu što je više moguće, jer su videli da se približava oluja.

Ali, najzad je neko povikao: „Vreme je da prekinemo!“, i radnici su sa olakšanjem uzdahnuli i počeli da pakuju svoj alat.

Jedan od radnika bio je trinaestogodišnji dečak po imenu Dun Harou; i on je proveo taj dan tegleći tovare dasaka sa jednog mesta na drugo i pokušavajući da ih izmeri i iseče na određenu dužinu. Kada je začuo povik, odložio je staru zarđalu sekiru koju je koristio i osvrnuo se oko sebe da potraži oca. Radnici koji su posrtali po gradilištu sada su bili samo senovite figure i bilo je teško prepoznati ih. Ispred njih se nazirao hotel, na kojem je nekoliko prozora potmulo sijalo od svetlosti sveća koje su zapalili oni previše mladi, previše stari ili previše bolesni da bi radili napolju. „Oče!“, pozvao je Dun. „Gde si?“

Otac mu je odgovorio iz neposredne blizine. „Evo me ovde, sine. Stižem! Sačekaj...“ I tada se začuo zvuk koji je naterao Duna da se naglo okrene: najpre tresak kao da se nešto lomi, a zatim vrisak kakav nikada ranije nije čuo od svog blagog oca.

Dun je potrčao gacajući po blatu. Zatekao je oca ispruženog na zemlji pored slomljenog prozorskog okna koje je bilo naslonjeno na gomilu cigala. „Šta se desilo?“, povikao je Dun. „Da li si povređen?“

Otac se sa mukom pridigao na kolena. Promuklim prigušenim glasom rekao je: „Sapleo sam se. Pao na staklo. Moja ruka.“

Ostali su se već okupili oko njega i pomogli mu da ustane. Dun je uzeo oca za ruku. Bilo je još dovoljno dnevne svetlosti da bi mogao da vidi šta se desilo: dlan očeve ruke bio je rasečen i iz rane je liptala krv.

Jedan od muškaraca koji su stajali u blizini pocepao je svoju košulju i uvio je oko rane. „Stegni čvrsto pesnicu“, rekao je taj čovek.

Dunov otac je uz trzaj savio prste. Krv je izmrljala košulju.

„Moramo da odemo do lekara“, reče Dun.

„Da, ta rana mora da se ušije“, potvrdi čovek koji je dao svoju košulju. „Idite brzo, i možda ćete uspeti da stignete do sela pre kiše.“

„Oče, možeš li da hodaš?“, upita Dun.

„Oh, da“, reče otac slabim glasom. „Možda će mi trebati još jedan...“ Nije dovršio misao, držao je ruku ispruženu, a Dun je video da je košulja obmotana oko ruke već natopljena krvlju.

„Led bi usporio krvarenje“, kaza neko. „Ali nemamo nimalo leda.“

Jedna žena je skinula svoju maramu i pružila je Dunu, a neki čovek je iscepao svoju košulju na trake. Kada su umotali povređenu ruku u sve ovo, Dun i njegov otac krenuše preko polja.

„Trebaće vam fenjer!“, povika neki dečak – jedan od Dunovih drugara, Čet Noam. „Samo vi krenite. Uzeću fenjer i stići vas.“

Hodali su koliko su god brzo mogli, ali činilo se da neće uspeti da ne pokisnu. Prve kišne kapi već su polako padale. Dun

je osetio njihov blag i hladan dodir na svom licu. Do sada je već navikao na kišu. Otkad su on i njegov narod stigli tu, u Sparks, iz grada Embera, gde se nije znalo za sunce i kišu, četiri oluje su opustošile zemlju. Prva je prestravila ljude iz Embera, koji su pomislili kako se nešto užasno desilo sa nebom.

Začuli su glas iza sebe i Čet im je pritrčao. „Evo“, rekao je pruživši Dunu fenjer napravljen od konzerve; na njoj su bile izbušene rupe, a unutra je gorela sveća. „I slušajte“, dodao je. „Stigla je neka skitnica koja hoće da se skloni u hotel. Recite ljudima da će, ako prestane kiša, sutra ujutru na trgu biti trampe.“

„Dobro“, reče Dun. On i njegov otac ponovo su se okrenuli ka varoši i požurili dalje. „Je l' te mnogo boli?“, upita Dun.

„Ne baš mnogo“, reče njegov otac, čije je lice bilo neprirodno belo. „Ali puno krvari.“

„Doktorka Hester će znati kako to da zaustavi“, kaza Dun, iako nije bio siguran u to. Doktorka je radila kako je najbolje umela, ali mnogo toga nije mogla da izleči.

Prošli su pored šumarka u kojem se drveće leluvalo na vetru. Iza drveća, malo dalje od puta, nazirala se visoka zgrada. Na mestu gde je deo njenog krova pao, videla se crna površina.

„Još ga nisu popravili“, reče Dun dok su prolazili pored, ali njegov otac nije čak ni podigao pogled.

Oštećena zgrada zvala se Arka, i bila je mesto gde su ljudi iz Sparksa skladištili svoje zalihe hrane. Prva oluja te zime bila je previše za jedno od mnogih trulih mesta na njenom krovu. Grede i komadi crepa padali su unutra. Police su se rušile. Čupovi i zemljani lonci lomili su se i rasipali, vreće sa žitom se cepale, a pacovi su stigli do hrane pre nego što je otkriveno da se zgrada urušila. Čak i bez toga, u Arci jedva da je bilo dovoljno zaliha hrane da svi prebrode zimu. Nakon te oluje, veliki deo hrane bio je uništen.

„Oče“, reče Dun. „Stegni povređenu ruku čvrsto drugom rukom. Možda onda neće toliko krvariti.“ Njegov otac je klimnuo glavom i učinio kako mu je Dun rekao.

Kiša je postala jača. Na poslednjim zracima večernje svetlosti, Dunu su kapljice kiše izgledale kao srebrne iglice u vazduhu. Tresući se, podigao je kapuljaču svoje jakne. Suočen sa nevoljama, Dun bi obično potražio rešenje i krenuo u akciju. Ali, te večeri se osećao obeshrabrenim. Zime su tako teške u Sparksu. Ljudi obolevaju od kašlja i groznice, a neki od njih su i umrli; gladni su skoro sve vreme, a nesreće se nižu jedna za drugom. Plamen sveće zakačio je zavesu i zapalio jednu kuću, jedno detence je izašlo noću iz kuće, upalo u reku i udavilo se; tu je i ta rupa na krovu Arke, a sada i duboka rana u očevoj ruci. Činilo se da nesreće dolaze sa svih strana i Dun nije video načina da poboljša stvari.

Za nekoliko minuta došli su do grada. Ljudi su navukli zavese i zatvorili kapke zbog vetra, tako da su ulice bile mračne; samo se ponegde tanka linija plamena sveće nazirala na prozoru.

Gotovo su svi već bili u kućama, ali primetili su kako Meri Voters hitro izlazi na vrata sa kaputom navučeni na glavu. Dun ju je pozvao. „Meri!“

Okrenula se i pošla ka njima. Ona je bila najjača i najrazumnija od troje gradskih vođa. U skorije vreme, pošto su zalihe hrane bile tako male i pošto su neki od stanovnika Sparksa počeli da gundaju kako bi sve bilo bolje kada bi oterali te „strance“, Meri je bila čvrsta kao stena u odbrani stanovnika Embera. „Mi smo sada svi građani Sparksa“, izjavljivala je iznova i iznova. „To smo odlučili i toga ćemo se pridržavati.“

Sada se zabrinuto namrštila videvši zavijenu ruku Lorisa Haroua. „Šta se desilo?“, pitala je.

Dunov otac je objasnio u nekoliko reči. „Idemo kod doktora“, reče Dun. „A neka skitnica je upravo stigla u 'Pionir', tako da će sutra biti trampe ako kiša prestane.“

„Dobro je“, reče Meri. „Možda će imati nešto što nam je potrebno. Pohitajte sada, morate se postarati za tu ruku.“

Požurili su dalje, zastavši samo još dva puta kako bi prolaznike obavestili o skitnici.

Doktorkina kuća je bila na suprotnom kraju grada. Kada su Dun i njegov otac došli do nje, kiša je već pljuštala. Dun je žustro zalupao na vrata i ona su se odmah otvorila, a na njima je stajala Lina Mejflit, zureći u njih zapanjeno. Njena mala sestra Popi držala joj se za nogu i plakala. „Oh!“, uzviknula je Lina. „Uđite! Šta nije u redu? Skroz ste mokri!“

Od samog pogleda na Linino lice, iako uznemireno, Dunu je bilo malo bolje. Lina je bila njegova najprisnija druga-rica. Zajedno su našli izlaz iz svog grada Embera, koji je nestajao, i izveli su iz njega i ostale građane. Dun tih dana nije često vidao Linu, pošto je živio u „Pioniru“, a ona u kući doktorke Hester. Pomislio je kako izgleda mršavija nego kada ju je prošli put video.

„Povredio sam ruku“, reče Dunov otac. „Trebao mi lekar.“

„Doktorica nije tu“, kaza Lina. „Otišla je kod nekog deteta koje ima temperaturu. Ali gđa Merdo može da pomogne.“

Gđa Merdo je upravo u tom trenutku silazila niz stepenice. Ona je bila Linina susedka u Emberu i sada je bila kao majka njoj i Popi. Provirila je dole, i kada je videla Duna i njegovog oca, brzo je zagladila kosu i uvukla košulju. Iza nje je išao Toren, doktorkin sestrić, dečaćić malo mlađi od Line, sa uskim licem i čuperkom kose koji je stajao uspravno nad njegovim čelom kao da ga je vetar podigao i zaboravio da ga spusti. Njih dvoje su požurili ka gostima. Torenove male plave oči iskolačile su se od radoznalosti. „Šta se desilo?“, upita. „Povredio je ruku? Mogu li da vidim?“ Progurao se do Dunovog oca. „Bljak, koliko krvi!“

„Torene“, kaza gđa Merdo, „molim te, pomeri se. Ti i Dun uzmite sveće i pođite sa mnom. Lina, biće mi potrebna ključala voda i čiste krpe. Ovuda, Lorise. Uradićemo sve što možemo dok se doktorica Hester ne vrati.“

Kad su ušli u doktorkinu sobu, gđa Merdo je rekla Dunovom ocu da sedne i položi ruku na sto pored sebe. Nagnula se nad njegovu ruku. „Kad bismo samo imali leda“, kazala je.

„On bi usporio krvarenje.“ Ali nisu ga imali. Poslednja skitnica koja je nosila kocke leda sa planina prošla je kroz grad sedam nedelja pre toga, i sve što je donela – odavno je bilo istopljeno. „U ovoj rani ima komadića stakla“, reče gđa Merdo. „Dune i Torene, držite sveće ovde da mogu da vidim.“

Odjednom su prozori sobe zableštali. I Dun i Toren su drmnuli sveće koje su držali i vreli vosak je kanuo na ruku Dunovog oca. Gđa Merdo je povikala: „Šta to bi?“, a trenutak kasnije začuo se pucanj i tutnjava, kao da se nebo prelama.

„To je samo munja“, reče Toren, kao da nije i sam poskočio. „Pljusak sa grmljavinom.“

Dun je umirio svoju ruku, ali osetio je trenutak panike kada je sevnulo i kad se začula tutnjava. Setio se da mu je neko pričao o stvari po imenu munja – blesak elektriciteta koji se ponekad javlja u oluji. Nije znao kako da zamisli „blesak elektriciteta“. Mislio je da bi to možda moglo biti nekakvo drhtanje, kakvo je osetio jednom kada je dodirnuo žice zidne utičnice u Emberu. Možda bi se uz njega javile i neke varnice, ili nekakvo svetlucanje.

Sada je, dok je držao svoju sveću iznad krvavog dlana svog oca, bacao pogled ka prozoru svaki put kada bi prelomljena linija svetlosti presekla nebo uzduž. Bila je to sila ni nalik ničemu što je ranije video. Obuzelo ga je strahopoštovanje prema njoj. To je na neki način bila struja. Ali kako može prelomljena linija svetlosti biti isto što i stari generator u Emberu, koji je radio na vodu iz reke? Kako može nešto što za trenutak nestaje biti isto ono od čega lampa svetli celo veče? Sada je video da struja nije nešto što su ljudi stvorili; ona je deo sveta, a ljudi ponekad, na neki misteriozan način, uspeju da je uhvate.

Gđa Merdo se mrštila i mrmljala dok je radila. „Volela bih da Hester već jednom stigne“, rekla je. „Ne mogu da vidim da li sam dobro očistila ovo. Gde je Lina sa tom vodom?“

Ponovo je sevnula munja, kao beli koren koji stremi nadole iz oblaka. Kada je nakon nje usledio grom, Dun je osetio

njegovu tutnjavu duboko u sebi, gotovo kao neki strog i moćan glas koji mu daje nekakvo naređenje koje ovaj ne razume.

Lina je bila u dvorištu iza kuće, gde je vukla ručku pumpe nagore i gurala je nadole, gore-dole, gore-dole, kako bi se voda izlila u lonac, i sve to vreme je kislila. Osećala je nestrpljenje i bes. U Emberu bi topla voda pošla čim bi odvrnula slavinu. Da je sada u Emberu, za minut bi napunila taj lonac, ne bi bila mokra i ne bi joj bilo hladno, i...

U tom trenutku čitavo nebo se iznenada jarko osvetlilo. Zateturala se unazad i povikala, ali užasna grmljavina ugušila je njen glas. Ostavila je lonac sa vodom i pobegla u kuću; dok je prolazila kroz glavnu sobu, vrata su se širom otvorila i doktorka Hester je uletela u kuću sa kaputom koji je leteo oko nje, sa šalom koji se vijorio i s kosom sa koje je voda curila u mlazovima.

„Šta se to dešava?“, povika Lina. „Da li se to nebo prelama napola?“

Doktorka je zalupila vratima za sobom, ali ne pre nego što je nalet vetra upao unutra i ugasio vatru u kaminu, ostavivši sobu u mraku. Svetlost je ponovo blesnula napolju, i ponovo se začuo zaglušujući prasak. Popi je vrisnula i Lina je potrčala da je uzme.

„Hester!“, pozvala je gđa Merdo iz druge sobe. „Molim te, dođi, potrebna si nam!“

Još jedan blesak svetlosti zabeleo je prozore, nakon čega je usledila tutnjava.

„Grmljavina“, reče doktorka dok je s mukom skidala kaput natopljen vodom.

„Hoće li nas povrediti?“, upita Lina, držeći čvrsto Popi, koja je plakala.

„Hoće, ako vas grom pogodi“, objasni doktorka. „Munja može da zapali stvari.“ Bacila je kaput na stolicu i u žurbi otišla.

Vatra sa neba. Lina je zadrhtala. U Emberu sa neba nikad nije padala voda, ni led, ni plamenovi vatre; nebo nikada nije pravilo buku; uvek je bilo mračno i mirno i tiho. U Emberu je vreme svaki dan bilo isto.

Doktorica i gđa Merdo bavile su se rukom Lorisa Haroua skoro sat vremena. Dun, Lina i Toren su se umorili od držanja sveća kojima su im pružali svetlost za rad. Napokon je doktorica Hester uzdahnula i ustala. „*Misl*im da smo izvadili sve komadiće stakla“, reče. „Jednostavno ne mogu da vidim dobro da bih bila sigurna. Pratićemo stanje kako ne bi došlo do infekcije.“

Dunov otac se slabašno nasmešio. Nije pustio ni glasa dok su mu čačkale po ruci, ali lice mu je bilo sivo. „Znam da ste uradile sve što ste mogle“, rekao je.

„Ti i Dun morate ostati ovde noćas“, reče gđa Merdo. „Ne možete izaći po ovakvoj oluji.“

„Hvala vam“, kaza Dunov otac. „Zahvalni smo vam. I zamalo da zaboravim da vam kažem – sutra dolazi u grad neka skitnica. Možda ćemo moći da obnovimo zalihe.“

„Možda“, složi se doktorica. „Ako uspemo da nađemo nešto što možemo da trampimo.“

Raspremila je kauč kako bi Dunov otac prespavao na njemu. Dun je spavao na stolici pored prozora, umotan u stari jorgan. Na spratu, Popi se uvukla u Linin krevet pošto je bila previše uplašena da bi spavala sama, a Lina je ležala i slušala dobovanje kiše, razmišljajući o gradu koji je do pre samo devet meseci bio njihov dom.

Grad Ember je umirao. Zalihe hrane su se bližile kraju, zgrade su bile stare i urušene, a najgore od svega bilo je to što je nestajalo struje. Bez struje, grad bi upao u potpuno i dugotrajno mrak, pošto se nalazio pod zemljom i nije ga obasjavalo sunce. Međutim, ljudi iz Embera to nisu znali; Ember je bio sav njihov svet.

Ali, koliko god da je Ember bio sumoran, bio je mesto na koje je Lina navikla. Nedostajao joj je posao glasnika koji je tamo imala i brzo trčanje po ulicama, gde je svakog dana gledala različita mesta i sretala različite ljude. Nedostajali su joj udobni stanovi u kojima su ona i Popi živele, najpre sa babom, a zatim, kada je baba umrla, sa gđom Merdo.

Ember jeste bio mračno mesto, to je istina. Ali, preko dana su ogromne lampe osvetljavale ulice, a noću – bar do devet sati, kada se gradsko osvetljenje isključivalo – kuće su iznutra bile prijatne i svetle. Samo stisneš prekidač i svetlo se upali, dovoljno jako da se na njemu čita, ili crta, ili odigra igra dame. Nisi morao da se bakćeš sa kapanjem voska ili promajama koje gase plamen. Nisi morao stalno dodavati drva na vatru.

„Zimi“, rekla joj je nedavno doktorka Hester, jedne večeri kada je Lina htela da crta, a nisu mogli da sebi priušte sveću, „polovinu života proživljavamo u mraku.“ I više od polovine, pomislila je Lina. Zimi su dani kratki. Oblaci često zaklanjaju sunce. A mrak te prati u kuću i vreba u ćoškovima i sa tavanice, i sa svih mesta do kojih sjaj sveća i vatra sa ognjišta ne dopiru.

Lina je znala da je besmisleno to što joj nedostaje Ember; ipak, opasnosti u Emberu bar su bile poznate. Ovde su bile nove i nepoznate. Mogao si se smrznuti u ledenoj oluji, mogao te je opeći otrovni hrast, mogli su te napasti banditi (nikada ih nije videla, ali neko joj je pričao o njima), mogla te je ujesti zmija ili su te mogle pojesti divlje životinje. Sada je na tu listu trebalo dodati i munje. „Zašto na svetu postoji toliko napornih i opasnih stvari?“, pitala je jednom Lina doktorku Hester, ali doktorka je samo slegla ramenima.

„Zato će za nas uvek biti posla“, rekla je. „Uvek će biti ljudi kojima je potrebna pomoć.“

Ali u noći kao što je ova, u kojoj se nebo pali i tutnji, a kiša snažno pada, Lina nije želela da razmišlja o korisnom radu. Privukla je Popi uza se. Negde u daljini, začula je visoko, čudno zavijanje. Da li je to vetar? Da li je neka lualica izgubljena u oluji? Povukla je prekrivače preko ušiju. Osetila je kako je okružuje tama drugačija od tame u Emberu, ali jednako zastrašujuća.

Poglavlje 2

SKITNICA

Ujutru se Lina probudila rano, razgrnula zavesu kraj kreveta i videla da je oluja prošla. Oraspoložila se. Doći će skitnica! „Probudi se, Popi!“, rekla je, gurkajući svoju sestricu. „Danas izlazimo.“

„Mmm“, progovorila je Popi u jastuk.

„Da“, kaza Lina. „Biće uzbudljivo! Hajde.“ Podigla je Popi i obukla je, a kada su sišle u prizemlje, i ostali ukućani su već bili ustali.

Gđa Merdo je u kuhinji mešala lonac kukuruzne kaše. „Možda će ta skitnica imati malo suvih pečuraka“, reče. „To bi za promenu bilo baš lepo. Ili malo ječma. Ili orahe.“

„Ili *bilo šta* drugačije“, kaza Lina, koja je provodila previše vremena pomažući gđi Merdo da smisli kako da pomoću dva krompira nahrani petoro ljudi i da izmisli beskrajno mnogo jela od kukuruzne kaše.

„Ili malo one tinkture od vrbine kore za bol“, doda doktorica Hester, koja je krmeljivo tumarala okolo u potrazi za tobom sa biljem, koju je ostavila negde prethodne večeri.

„Da“, složi se Loris Harou uz žalostan osmeh. „To je sinoć moglo da mi koristi.“

„Džem!“, povika Toren. „Ako ima džem, hajde da ga uzmemo mnogo. Mrzim da jedem ovu groznu kašu bez džema.“

Doručkovali su na brzinu; Dunov otac je nezgrapno podizao kašiku sa kašom levom rukom, pošto mu je desna bila umotana u glomazan zavoj. Lina je pomislila kako Dun izgleda kao da nije mnogo spavao. Imao je podočnjake.

Bila im je potrebna čitava večnost da se sprema da izađu. Popi je prosula veliki grumen kaše na sebe i morali su da je presvlače. Doktorica Hester nije mogla da nađe svoj šal. Toren je preturao po svojoj kutiji sa blagom i tražio nešto za šta je rekao da je veoma važno. Najzad, Dun je uhvatio Linin pogled i uputio njoj jedan upitni. Ona je klimnula glavom. „Dun i ja ćemo krenuti odmah“, rekla je. „Je l' to u redu?“

Gđa Merdo im je mahnula. „Da, da, idite.“

Tako su njih dvoje istrčali u vetrovito jutro. Uputili su se niz put kraj reke ka blatnjavim ulicama gradića, po kojima je bujica ljudi išla ka trgu da vidi skitnicu.

Skitnica je bio trgovac koji putuje po zabačenim naseljima i razorenim mestima kako bi sakupio robu za trampu. Dolazak skitnice je uvek bio uzbudljiv, čak i u ovakvim vremenima, kada su ljudi imali malo šta da ponude u zamenu za bilo kakvu robu koju skitnica nudi. Skitnice su donosile vesti iz drugih sela – da li je godina izuzetno dobra ili loša za useve, da li se neka bolest razbuktala, ili su se reke izlile, ili se planira neko slavlje. Vesti su pristizale i sa planina i iz pustih oblasti koje su se nalazile između naselja. Skitnice su mogle reći ljudima da li su se jezera zaledila, da li su divlje pečurke rodile, i ima li glasina o banditima. U najmanju ruku, bilo koji dolazak sa strane značio je promenu.

„Hajde da se približimo“, reče Lina. Obišli su trg i pronašli mesto pored struka mrtve smeđe trave kraj reke.

Lina je prelazila pogledom po gomili. Nekako su svi izgledali manji nego leti, kao da ih je hladnoća skupila i osušila. Čvrsto su obgrlili rukama svoja tela i povlačili kragne uz vratove. Usta su im bila skupljena, oči uske i nervoznog pogleda, kao da samo čekaju sledeću lošu stvar koja se može dogoditi. Lina je znala da i sama tako izgleda. Primetila je u ogledalu kako joj kosti lica izgledaju oštrije.

Videla je Meri Voters, koja je bila jedan od gradskih vođa, kako ozbiljnog pogleda zuri u okupljene ljude, poput majke

zabrinute za svoju decu. Ugledala je svoju drugaricu Lizi Bisko, koja je stajala na klupi kako bi mogla da vidi preko ljudskih glava. Lizi je bila bolesna; dosta se oporavila, ali njena crvena kosa bila je zamršena i bez sjaja, a lice joj je izgledalo mršavo. Videla je kako Keni Parton maše Dunu i probija se ka njima; bio je to stidljiv, tih dečak, koji se, izgleda, uglavnom bavljao tako što je skitao naokolo i primećivao stvari. Postao je Dunov drug pred kraj leta, kada je nešto što je primetio dalo Dunu važnu informaciju o jednom mladom izdajniku po imenu Tik. Nakon nekoliko minuta, Toren je velikom brzinom dotrčao na trg, držeći nešto obema rukama ispred sebe. Iza njega je užurbano išla gđa Merdo, noseći korpu osušenog belog luka.

Čekali su. Ljudi su tihim glasom pričali, drhteći, dok im se dah od hladnoće ledio u vazduhu. Podigli su okovratnike kao odbranu od vetra oštrog kao nož, koji je zujao oko uglova prodavnica; navukli su šešire i šalove na uši. Puno njih je kašljalo i brisalo rukavima noseve; hladnoća i vlaga raširile su bolest po gradu, a bolest je uzimala veliki danak od ljudi, koji su ionako bili slabi jer su premalo jeli. Zasad je troje ljudi umrlo od groznice koju doktorka nije mogla da izleči. Lina je posmatrala kroz prozor u zadnjem delu kuće kako njihove drvene kovčege – dva velika i jedan veoma mali – nose ka gradskom groblju.

Najzad, škripa i zveket su označili da je skitnica blizu. Lina je stajala na vrhovima prstiju, pokušavajući da vidi. Ali ono što se pojavilo iza ugla gradske većnice nije bilo baš ono što je ona očekivala. Kao prvo, skitnica je bila žena – niska, zdepasta, rumena žena kose nalik na metlu, pepeljastoplave i nespretno odsečene odmah ispod ušiju. Odeća joj je bila pocepana i prljava, tek nešto više od grubo zašivenih krpica, vezana trakama i žicama sa kojih su visili par noževa, stara limena flaša i makaze. Išla je ispred svoje zaprege i nosila u jednoj ruci dugačak štap.

Zaprega je bila pokrivena čudnim šatorom napravljenim od zakrpa različitih boja. Sve zakrpe su bile izbledele i prljave, ali šator je ipak imao potmulji sjaj, poput probušenog starog

kišnog mantila. Kao i na vlasnici, i na zaprezi su visile stvari – lonci i tiganji, platnene vreće i kožne torbice, namotani konopci, kofe. Iza se vuklo nekoliko ovaca, koje nisu bile bele i rundave, već sive kao prljave krpe.

Lina nikada ranije nije videla životinju koja je vukla zapregu. Bila je mnogo mršavija od vola – verovatno i previše mršava, pošto su joj se videla rebra na slabinama. Imala je duge tanke noge, dlakavi pokrivač na vratu i uspravne uši. Okrenula je svoje izduženo lice da bi pogledala gomilu ljudi.

„Hej, konj“, reče Keni Parton, koji je stajao sa Linom i Dunom. „Jedva da uopšte imamo prilike da ih vidimo.“

Nije znala zašto, ali Lina je zavolela tog konja čim ga je videla. Nije imala pojma kakvi su konji. Možda su užasne, divlje životinje. Ovaj je svakako izgledao dovoljno snažno da ubije čoveka jednim udarcem noge; a možda i ujeda. Iznenada je zabacio glavu i ispustio glas, i Lina je videla redove zuba. Ali, nekako ga je ipak zavolela.

Skitnica je zaustavila svoju zapregu i počela da govori. „Pridite bliže!“, uzviknula je. „Okupite se! Imam stvari za prodaju. Stvari neobične, vrlo kvalitetne! Po sniženoj ceni!“

Ljudi su se zbili oko nje.

„Pogledajte moje fine ovce!“, povika skitnica. „Danas prodajem samo jednu.“ Okrenula se i pojurila ovce, poteravši ih napred. „Hajdete, jaganjci“, reče, gurajući ih otpozadi štapom. Ovce su blejeći požurile napred. „Vidite kako su debele? Kako su zdrave? Odlične za vunu, odlične za loj, odlične za pečenje!“

Čak je i Lina, koja se nije razumela u životinje, mogla da vidi da te ovce nisu nešto naročito dobre. Zapravo, izgledale su prilično bolesno. Vuna im je bila zamršena, a noge tamne od blata.

„Ko će kupiti ovcu?“, povika skitnica. „Prodaću jednu za pet vreća kukuruza ili za četiri vreće pasulja. Dajte mi ponudu!“

Niko nije progovorio. U Sparksu nije bilo viška vreća pasulja ili kukuruza.

Skitnica se namrštila. „Hajdete!“, zagalamila je. „Sve je u redu sa njima! I vi biste bili malo prljavi kada biste proveli pola zime u planini. Dobro ih operite i biće skroz dobre.“

I dalje nije bilo ponude.

Tada je skitnica ljutito slegla ramenima i posegnula za nečim u zadnjem delu zaprege. Iznela je neke vreće i kutije. „U redu“, reče. „Drugi zanimljivi predmeti. Priprijetam najbolju ponudu. Po mogućstvu nešto jestivo. I sveće.“ Podigla je predmete jedan po jedan.

Bila je tu zardala kofa, puna šaka starih novčića, nekoliko traka i pojasa, debela smeđa staklena flaša... Heti Karanca, koja je stajala pored Line, uzdahnula je i odmahnula glavom. „Ovo je najjadnija gomila đubreta koju sam ikada videla“, rekla je.

Nekoliko stvari je našlo kupca. Marta Parton je ponudila malu teglu usoljenih tikvica za oštećeni lonac za kuvanje; stara Ferni Džo je dala vreću suvih šljiva za izrezbareni štap za hodanje. Kada je skitnica podigla sićušnu plastičnu figuru – izgledala je kao čovečuljak sa velikim mišićima – Toren se oglasio sa ponudom za nju, rekavši da ima nešto izuzetno staro i izuzetno posebno, pravi daljinski upravljač sa četrnaest dugmeta. Ali skitnica je samo odmahnula rukom u znak odbijanja. „Nešto jestivo, rekoh. Ne mogu da jedem tu beskorisnu stvar.“

Toren se besno namrštio. Daljinski je bio deo njegovog blaga. Imao je još i igračke u obliku tenka, motocikla i slona; imao je baterijsku lampu koja nije radila, i – što je bilo najbolje od svega – imao je četrdeset osam pravih sijalica, koje mu je njegov brat Kaspar doneo sa svojih putovanja. Čak je jednom i video jednu od njih kako sija, kada ju je Dun povezo na mali generator koji je napravio. Njegove sijalice bile su mu omiljeno blago. Njih se nije hteo odreći. Ali mislio je da će sigurno moći da kupi nešto za daljinski, do kog mu nije bilo toliko stalo, jer nije ni znao šta je to zapravo.

Uskoro više nije bilo ponuda od seljana. Ljudi su, razočarani, polako počeli da se razilaze. Videvši to, skitnica je

lupila štapom po točku zaprege i podigla glas. „Novosti!“, uzviknula je. „Imam dve novosti. Njih možete dobiti jeftino.“

Naravno, novosti su svakoga zanimale. Skitnice su obično govorile novosti za džabe, ali ova očigledno nije ništa davala badava. Meri Voters je istupila napred i rekla joj da može da dobije pet sveća za novosti.

„U redu!“, uzviknu skitnica.

Svi su se utišali.

„Kao prvo“, reče skitnica, „u blizini je čopor vukova. Videla sam kako kruže velike ptice. Zato dobro pazite ovce i koze.“

Ljudi su se namrštili i promrmljali jedni drugima nešto o stadima i ogradama. Lina se okrenula ka Keniju. „Jesu li vukovi velike ptice?“, pitala ga je.

„Jok“, reče on. „Oni su neka vrsta pasa, samo su surovi-ji. Zavijaju. Kao da pevaju zajedno. Kada je zima oštra, približe se mestu u kome žive ljudi i ubijaju životinje. Ponekad i ljude. Onda posle toga dođu ptice da pokupe ostatke.“

Zadrhtavši, Lina je dodala vukove na listu opasnosti ovoga sveta, koja je stalno rasla.

„Kao drugo“, govorila je skitnica, uperivši prst ka nebu, „gore je jedna nova zvezda. Kreće se, to je ono što je čudno. Ja sam je lično videla.“

Seljani su se malo uskomešali čuvši te reči. Lina je čula nekoliko ljudi kako govore da su videli to isto. „To nije dobro“, reče neko. „Zvezde ne bi trebao da se kreću.“

Skitnica je počela da vraća stvari u vreće i kutije.

„Umem da napravim pištaljku za plašenje vukova“, reče Keni Dunu. „Hoćeš li da ti pokažem?“

Ali Dun nije odgovorio. Lina je videla kako zuri u nešto što skitnica nije ponudila na prodaju. To nešto je ležalo blizu zadnjeg točka njene zaprege. Ličilo joj je na širom otvorenu knjigu koja leži na koricama.

Gomila se razila, čak je i Keni otišao. Dun je pozvao rukom Linu da pođe sa njim i prišao skitnici. „Šta je to?“, upitao je, pokazujući knjigu.

Osvrnula se. „Oh, to“, kazala je. „To koristim za vatru.“

„Šta tražite za nju?“, upita Dun.

Prestala je da petlja oko vezivanja prtljaga i pakovanja kutija. „Želiš je?“ U očima joj se pojavio sjaj. „Naravno, mogla bi biti veoma vredna“, rekla je. „Pošto je vrlo stara. Nađena je visoko u planinama, pod neuobičajenim okolnostima.“

„Oh, mislim da nije vredna“, reče Dun. „Ja zapravo skupljam knjige. Mogao bih da platim... hm... da vidim. Trenutno nemam ništa kod sebe“, rekao je. „Ali mogao bih da nabavim... mogao bih da nabavim malo...“ Oklevao je, razmišljajući, odmeravajući pogledom punim žudnje rasparčanu knjigu.

Lina je videla da je želi. Knjiga je bila u haosu, raspadala se. Ali znala je šta Dun oseća prema knjigama.

Dobila je ideju. „Ja ću ti je kupiti“, kazala mu je. Okrenula se ka skitnici. „Daću vam šibicu za nju.“

„Šta?“, upita skitnica.

„Šibicu“, odgovori Lina. „Znate, za paljenje vatre.“ Slučajno je imala tri šibice u džepu. Nosila ih je svuda sa sobom jer su joj često bile potrebne – da zapali sveću, da založi vatru u peći, da je pozajmi komšiji čija se vatra ugasila. Sve šibice u Sparksu doneli su ljudi iz Embera; one su za seljane bile čudesne stvari. Planirali su da ih sačuvaju za trampu, da pomoću njih kupe hranu i zalihe sada kada je broj stanovnika porastao; ali kada je vreme zahladilo, ljudi nisu mogli da odole paljenju vatre šibicama. Bilo je toliko lakše koristiti šibice nego kremen. Šibica verovatno već više nema, pomislila je Lina.

Pastirica je podigla obrvu. „Stvarno? Čula sam ja za te stvarčice, ali nikada nisam...“ Onda je brzo ponovo namestila tajanstveni izraz lica. „Mislim, stvarno? Nudite mi samo jednu? Za ovu izuzetno staru i značajnu knjigu? Mislim da bi prava cena bile tri šibice.“

Lina je pogledala Duna.

„Onda ništa“, odvrati on.

„U redu, u redu“, brzo reče skitnica. „Dve.“

„Jedna“, kaza Lina. „Ta knjiga je u užasnom stanju.“ Izvadila je iz džepa šibicu i pružila je skitnici. Ova je slegla ramenima i dala Dunu knjigu, likujući i očigledno misleći kako je bolje prošla.

Dun je podigao knjigu. Lina je odmah videla da je knjiga uništena – skitnica je iscepala toliko stranica da su se ivice korica spojile. Poneki delovi iscepanih strana još su stajali uz hrbat knjige, tamo gde je skitnica nejednako cepala stranice, ali činilo se da je ostalo samo još malo celih strana, a čak su i one bile umrljane i izgužvane. Lina je pomislila kako je bacila dobru šibicu uzalud.

Dun je okretao knjigu i posmatrao korice. Onda je podigao pogled ka skitnici. „Našli ste ovo u planinama?“

„Da. Odmah kod...“ Prislonila je šaku na usta i zakikotala se. „Ali, on mi je rekao da ćutim“, izustila je kroz svoje prljave prste.

„Kod čega?“, insistirao je Dun. „Ko vam je rekao da ćutite?“

Skitnica se samo iscerila i odmahнула glavom. Ubacila je u zapregu robu za trampu koja joj je ostala, i dok je to radila, pevušila je neku melodiju – melodiju koja je Lini zvučala nekako poznato, mada nije znala zašto. Kada su sve vreće i kutije bile upakovane, skitnica je uzela u ruke konjske uzde.

„Čekajte“, kaza Lina. „Mogu li da dodirnem tog konja?“

Skitnica je delovala iznenađeno, ali klimnula je glavom. Lina je pomazila kudravu konjsku slabinu, a on je okrenuo svoje krupne oči ka njoj i nežno frknuo kroz crne nozdrve. Prošla je prstima kroz zamršene dlake na njegovom vratu; podigla je ruku visoko i pomazila mu meko uvo.

„Kada je bio mlad“, kaza skitnica, „jahala sam ga.“

„Jahala? Mislite, peli ste mu se na leđa? Može li da ide brzo?“

„Mogao je“, odvrati skitnica, potapšavši konja nekoliko puta.
„Brže od bicikla?“, upita Lina.

Skitnica se nasmeja. „Brže od vode u reci.“ Onda je povukla uzde i konj je podigao mršavu nogu i krenuo napred. Skitnica je povelala konja, i oni odoše. Njene ovce išle su lagano iza.

Lina je upravo htela da se pozdravi sa Dunom kada ju je on uhvatio za ruku. „Lina“, rekao je, „pogledaj ovo.“ U njegovom glasu bilo je nečega što ju je nateralo da se iznenađeno okrene ka njemu. Pružio joj je knjigu, pokazujući na korice. Na njoj je krupnim slovima bilo odštampano *Uputstva za upotrebu*.

„Upotrebu čega?“, zapita Lina. „Ne razumem.“

„Ne, pogledaj ovde dole“, reče Dun, pokazujući na sitnija slova u dnu korice.

Lina je čkiljila u slova na sve slabijoj svetlosti. „Za ljude iz grada Em“, pisalo je, a zatim se na poslednjem delu reči nalazila nekakva mrlja. Ali to nije bilo bitno. Znala je koja je reč u pitanju. Pogledala je Duna širom otvorenih očiju.

„Embera“, izustili su u isto vreme.